

ARKIVMATERIALE FRA DET TIDLIGERE DANSK SKOLEMUSEUM FORDELT PÅ EN LANG RÆKKE LOKALARKIVER

AF ERIK NØRR

Den 1. januar 2009 blev det tidligere Dansk Skolemuseum, som oprindeligt var oprettet i 1887, lukket, og samlingerne blev nedpakket i containere hos et flyttefirma. Dette var et stort savn for dansk skole- og uddannelseshistorie, og i de følgende år blev der gjort forsøg på at redde mest muligt af samlingerne. I 2017 lykkedes det at skaffe fondsmidler, så containerne kunne åbnes. I den følgende tid blev en række genstande placeret på museer og samlinger i hele landet, mens en række ting måtte kasseres, især fordi man ikke længere kendte genstandenes proveniens. En større samling af arkivalier blev overført til Rigsarkivet.

I alt 140 store flyttekasser med materiale blev sendt til Det Sønderjyske Skolemuseum i Over Lerte vest for Vojens. Imidlertid var langt hovedparten af materialet ikke sønderjysk, så det gav ikke mening at lade det indgå i museets samlinger.

Ca. 125 af de nævnte flyttekasser indeholdt skoleprogrammer, årsskrifter, skole- og elevblade fra de fleste af landets latinskoler og gymnasier, men også fra seminarier, højskoler, privatskoler og kommunale skoler. Det meste af dette materiale stammede oprindeligt fra Danmarks Pædagogiske Bibliotek, men var herfra blevet overført til Dansk Skolemuseum. De mange årsskrifter er i 2021 blevet overdraget til Slægtsforskernes Bibliotek i Albertslund (nu benævnt Danskernes Historie Online). Foreløbig er ca. 17.000 af disse årsskrifter blevet indskannet og er tilgængelige på Danskernes Historie Onlines hjemmeside.

Ca. 15 flyttekasser indeholdt en lang række afleveringer af privatarkiver fra lærere, skolefolk og privatpersoner, som havde indsendt erindringer, breve, karakterbøger, undervisningsmateriale, gamle skolebøger m.m. til det tidligere Institut for Dansk Skolehistorie på Lærerhøjskolen og til Dansk Skolemuseum. Hovedparten af dette materiale var blevet indsendt til nu afdøde professor Vagn Skovgaard-Petersen, som i en længere periode var landets førende skolehistoriker, og som havde et stort netværk blandt pædagoger og skolefolk over hele landet. Dette bro-

gede materiale blev reddet ved i første omgang at blive sendt til det sønderjyske skolemuseum i Over Lerte vest for Vojens.

Efter aftale med Det Sønderjyske Skolemuseum har arkiv- og museumschef Bent Vedsted Rønne, Haderslev, og tidligere arkivar Erik Nørr, Rigsarkivet, som også er medlem af bestyrelsen for Det Sønderjyske Skolemuseum, gennemgået materialet og forsøgt at fordele de mange privatarkiver og andet materiale til en lang række lokalhistoriske arkiver og stadsarkiver spredt over hele landet.

Et problem ved afgrænsningen var, at den enkelte aflevering ofte indeholdt flere lokaliteter, da arkivskaberen (typisk en lærer) måske havde gået i skole på en lokalitet, gået på seminarium et andet sted, og derefter havde været lærer et eller flere steder. Da sådanne privatarkiver i reglen ikke kan deles, må det placeres enten ved lærerens seneste adresse, eller hvor hovedparten af materialet er skabt.

I en række tilfælde har arkivskaberen vedlagt et følgebrev til Vagn Skovgaard-Petersen, der fortæller om materialets indhold og værdi.